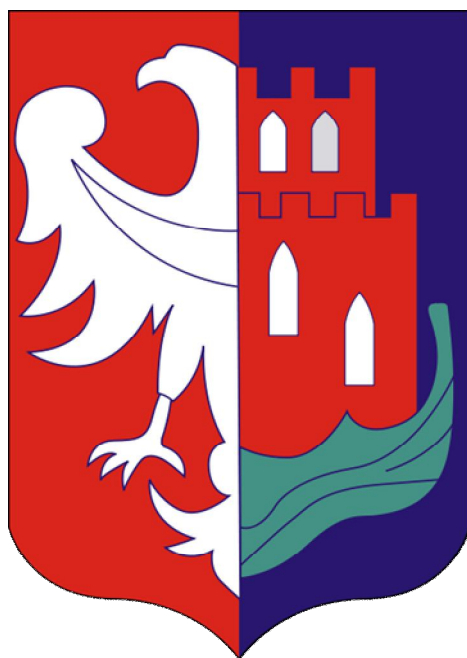

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY KAMIENIEC
ZĄBKOWICKI NA LATA 2011-2014
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018”**

ul. Niemodlińska 79 pok. 22/23
45-864 Opole
tel./fax. 77/454-07-10, 77/474-24-57
kom. 605-26-24-27, 607-79-05-85
e-mail: albeko@poczta.fm, beatapodgorska@poczta.fm

Wykonawcą
Prognozy oddziaływania na środowisko
„Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki na
lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2018”
był zespół
firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska
mgr inż. Marta Dubiel
mgr inż. Paweł Synowiec
mgr inż. Jarosław Górniak
mgr Marta Stelmach
mgr Mariusz Orzechowski

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	5
SPIS RYSUNKÓW	5
1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY	6
2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	6
3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY	8
4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I POWIĄZANIU GO Z INNYMI DOKUMENTAMI	9
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	10
5.1. Charakterystyka ogólna Gminy Kamieniec Ząbkowicki	10
5.2. Ocena stanu środowiska.....	13
5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektów	22
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	22
6.1. Wody powierzchniowe i podziemne	22
6.1.1. Wody powierzchniowe.....	22
6.1.2. Wody podziemne.....	23
6.2. Powietrze atmosferyczne	24
6.3. Hałas	25
6.4. Pole elektromagnetyczne.....	26
6.5. Zasoby przyrodnicze.....	26
6.6. Powierzchnia ziemi	27
7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU I PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	27
7.1. Wody powierzchniowe i podziemne	27
7.2. Powietrze atmosferyczne	28
7.3. Hałas	28
7.4. Pole elektromagnetyczne.....	29
7.5. Zasoby przyrodnicze.....	29
7.6. Powierzchnia ziemi	30
8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	31
8.1. Cele ochrony środowiska określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki	31
8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej.....	31
8.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa	33

8.1.3. Cele wynikające z polityki regionalnej.....	36
8.1.4. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z celami polityk nadrzędnych i równoległych	36
8.1.5. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z zapisami ustawy o ochronie przyrody	36
9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE	38
9.1. Ochrona wód	43
9.2. Ochrona powietrza	43
9.3. Ochrona przed hałasem.....	44
9.4. Ochrona przyrody	44
9.5. Ochrona gleb	44
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	45
10.1. Ochrona wód.....	45
10.2. Ochrona powietrza	45
10.3. Ochrona przed hałasem.....	45
10.4. Ochrona przyrody	45
10.5. Ochrona gleb	45
11. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	45
12. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	46
13. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	46
14. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	47
14.1. Program Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki	47
15. STRESZCZENIE	48
16. LITERATURA	50

SPIS TABEL

Tabela 1. Gatunki objęte ochroną ścisłą na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki.....	15
Tabela 2. Gatunki objęte ochroną częściową na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki	16
Tabela 3. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki	17
Tabela 4. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2008, 2009 i 2010 roku.....	23
Tabela 5. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2010.....	24
Tabela 6. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2009.....	25
Tabela 7. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego	32
Tabela 8. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z Polityką Ekologiczną Państwa	34

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki na tle podziału administracyjnego powiatu ząbkowickiego.....	10
Rysunek 2. Lokalizacja obszarowych form ochrony przyrody na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki	20
Rysunek 3. Uszkodzenia lasów na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki	29

1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z art. 46 oraz art. 51 **Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz.U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.).

Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2011- 2014 z perspektywą na lata 2015-2018 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Programu Ochrony Środowiska i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki jest art. 46 i art. 51 **Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz.U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekt obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustaleń Zamawiającego, który otrzymał od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Ząbkowicach Śląskich pisma określające zakres i stopień Prognozy. W związku z powyższym Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

– różnorodność biologiczną,

– ludzi,

– zwierzęta,

– rośliny,

– wodę,

– powietrze,

– powierzchnię ziemi,

– krajobraz,

– klimat,

– zasoby naturalne,

– zabytki,

– dobra materialne

– z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska oraz ocena ich natężenia, a także określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w w/w dokumentach interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY

Przy opracowywaniu niniejszej Prognozy oparto się na ustawie z dnia 3 października 2008 r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Określa ona sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów. Proces opiniowania w ramach ocen oddziaływania na środowisko oraz określenie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy prowadzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Podczas opracowywania Prognozy kierowano się również ustawą dnia 3 października **o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1237). Ustawa ta uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Aby w pełni ocenić czy Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu Prognozy, obok aktów prawnych, wykorzystano szereg dokumentów strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Przy opracowywaniu Prognozy zastosowano metodę macierzy interakcji. Przyjęta tu macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Programu zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- **(+)** – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(-)** – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(+/-)** – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- **(0)** - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- **(N)** – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I POWIĄZANIU GO Z INNYMI DOKUMENTAMI

W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska uwzględniono cele główne oraz cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów. W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki cele środowiskowe skupiają się głównie na ochronie wód, powietrza, ochronie przed hałasem, ochronie przyrody i krajobrazu. Określone cele mają wpłynąć na utrzymanie dobrego stanu wód, utrzymanie określonego stanu powietrza w zakresie pyłu PM10, zmniejszenia negatywnego oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy oraz zachowanie bioróżnorodności biologicznej.

Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

Projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest zgodny z następującymi dokumentami planistycznymi:

- Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2004- 2006,
- Plan Odnowy Wsi Kamieniec Ząbkowicki, załącznik nr 3 do uchwały nr II/8/2010 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 10 grudnia 2010 roku,
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki- uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r.
- Plan urządzeniowo- rolny dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki, 2006 r.

Ponadto projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest zgodny z Ustawą o ochronie przyrody. Obszary chronione tj. obszar Natura 2000 „Łęgi koło Chałupek” są powołane na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej. Pozostałe formy tj. pomniki przyrody- powołane zostały na drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy. Rozporządzenia lub uchwały określają lokalizację obszaru lub obiektu, przebieg granicy i otuliny (jeśli występuje), cele ochrony, typy obszaru chronionego oraz zakazy obowiązujące na terenie obszarów chronionych. Cele wyznaczone w projekcie Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska uwzględniają cele ochrony i zakazy wyznaczone dla obszarów objętych ochroną.

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. Charakterystyka ogólna Gminy Kamieniec Ząbkowicki

Rysunek 1. Położenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki na tle podziału administracyjnego powiatu ząbkowickiego

Gmina Kamieniec Ząbkowicki, położona jest w południowo - wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie ząbkowickim. W skład gminy wchodzi 14 sołectw. Największą miejscowością jest Kamieniec Ząbkowicki będący siedzibą Urzędu Gminy. Gmina Kamieniec Ząbkowicki od północnego-zachodu graniczy z gminą Ząbkowice Śląskie, od północnego wschodu z gminą Ziębice, od zachodu z gminą Bardo, od południa z gminą Złoty Stok a od południowego-wschodu z gminą Paczków należąca do województwa opolskiego.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego (1998) obszar opracowania położony jest w granicach mezoregionu: Wzgórza

Niemczańsko-Strzelińskie. Obniżenie Otmuchowskie, Przedgórze Paczkowskie (makroregion: Przedgórze Sudeckie) oraz Góry Bardzkie (makroregion Sudety Środkowe). Przez teren gminy przepływa rzeka Nysa Kłodzka z dopływami.

Powierzchnia gminy wynosi 96,2 km², (ok. 12% powierzchni powiatu ząbkowickiego). Z ogólnej powierzchni gminy użytki rolne zajmują 68,1 km² (70,8%) powierzchni, lasy 5,5 km² (5,7%) i pozostałe grunty i nieużytki 22,7 km² (23,6%). Gminę zamieszkuje 8 645 osób.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć drogową, dogodnie połączenie kolejowe z Wrocławiem, i drogowe z Ząbkowicami Śląskimi, Złotym Stokiem Ziębicami i Paczkowem.

Warunki klimatyczne

Gmina Kamieniec Ząbkowicki należy do podgórskiej strefy klimatycznej. Klimat Sudetów i typowe dla niego zmienne stany pogody kształtowane są promieniowaniem słonecznym i globalną cyrkulacją mas atmosferycznych, w ciągu roku napływających głównie z półn. Atlantyku, Skandynawii i półn. wsch. Europy. Jest to więc klimat umiarkowany, o wyraźnych cechach oceanicznych. Warto podkreślić, że jest on jednak surowszy (chłodniejszy i wilgotniejszy) niż w tych samych piętrach wysokościowych chociażby w Karpatach, a zwłaszcza w Tatrach. Jego lokalne zróżnicowanie wynika zarówno z wysokości nad poziomem morza, jak też z ukształtowania terenu i przebiegu barier orograficznych na drodze wędrówek mas atmosferycznych. Z wędrówką niżów i frontów polarnych wiążą się krótkotrwałe (2-4 dni) kompleksy niżowe atlantyckie, którym towarzyszą tak częste w Sudetach zachmurzenie, opady i wiatr: zimą półn.-zach., ocieplający, natomiast latem półn.-zach., ochładzający. W lecie często tworzy się kompleks wyżowy, podzwrotnikowy, przynosząc długotrwałe niekiedy okresy słonecznej, bezwietrznej pogody

(zwłaszcza w maju i wrześniu), z nocnymi inwersjami temperatur i porannymi zamgleniami, szczególnie w kotlinach.

Dla całych Sudetów charakterystyczny jest często występujący, spływający z gór porywisty, ciepły i suchy wiatr fenowy, powodujący wzrost temperatury i spadek wilgotności powietrza.

Podstawowe parametry charakteryzujące warunki klimatyczne opisywanego terenu przedstawiają się następująco:

- średnia temperatura roku: + 8,0⁰ C
- średnia temperatura stycznia: - 2,0⁰ C
- średnia temperatura lipca: + 17,5⁰ C
- średnia temperatura października: + 8,0⁰ C
- trwanie pokrywy śnieżnej - 50-60 dni
- średnia liczba dni z burzami (kwiecień-październik) - 22-26 dni
- średnia liczba dni z opadem gradu (kwiecień-październik) - 1,2
- średnia liczba dni z mgłą (wrzesień-marzec) - 40
- średnia liczba dni z rosą (kwiecień-październik) - 100
- średnia wieloletnia suma opadów - 600-700 mm, z maksimum w lipcu (na półrocze letnie przypada prawie 65% sumy rocznej opadów).
- średnia grubość pokrywy śnieżnej - 15-20 cm; maksymalna - 40-60 cm,
- średnia prędkość wiatru osiąga 3,5 m/s; dominują wiatry z kierunku południowego (17-18%).

Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geologia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalizacji fizycznogeograficznej, J. Kondracki, 1998r.

— Granica Gminy Kamieniec Ząbkowicki

— Granica Powiatu Ząbkowickiego

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego (1998) obszar opracowania położony jest w granicach:

- prowincja: Masyw Czeski
- podprowincja: Sudety z Przedgórzem Sudeckim
- makroregion: Przedgórze Sudeckie
 - mezoregion: Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie,
 - mezoregion: Obniżenie Otmuchowskie,
 - mezoregion: Przedgórze Paczkowskie
- makroregion: Sudety Środkowe
 - mezoregion: Góry Bardzkie.

Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie są najrozleglejszą i najbardziej zróżnicowaną częścią Przedgórza Sudeckiego o powierzchni ok. 1140 km². Zbudowane są z różnych skał magmowych i metamorficznych, z których na uwagę zasługuje pionowa intruzja granitu w okolicach Strzelina. Miejscami występuje kaolinowa zwietrzelina skał podłoża, w obniżeniach zaś trzeciorzędowe ility. Zachowało się także częściowo pokrycie piaskami i glinami czwartorzędowymi. W ukształtowaniu powierzchni zaznaczają się pasma wzniesień i obniżeń, wykorzystywanych przez dopływy Odry: Ślężę i Oławę od strony południowej i wschodniej przez dopływy Nysy Kłodzkiej. W związku z taką konfiguracją terenu wyróżnione zostały liczne mikroregiony: Wzgórza Łagiewnickie, Wzgórza Gumińskie, Wzgórza Dębowe i Dobrzeniewskie, Wzgórza Lipowe, Wzgórza Szklarskie, Wzgórza Bielawskie, Wysoczyzna Ziębicka, Dolina Oławy i- Wzgórza Strzelińskie.

Obniżenie Otmuchowskie jest zapadliskiem tektonicznym, które wykorzystuje Nysa Kłodzka w swym środkowym biegu. Szerokie dno doliny zajmują pola uprawne i łąki, częściowo jednak jest zalane po utworzeniu dwóch zbiorników retencyjnych: starszego (z 1934 r.) Jeziora Otmuchowskiego (23,5 km² pow.) i nowszego (z 1973 r.) - Głębinowskiego (22 km² pow.) powyżej miasta Nysy. Z Obniżeniem wiąże się kotlina Ząbkowicka nad lewym dopływem Nysy - Budzówką.

Przedgórze Paczkowskie po stronie czeskiej nazwane Žulovska pahorkatina, znajduje się na południe od Obniżenia Otmuchowskiego i przylega do Gór Złotych (Rychlebske hory). Zbudowane jest z granitu, który po stronie czeskiej, koło miasta Zulova, tworzy interesujące wietrzeniowe formy skalne. Po stronie polskiej na powierzchni zalegają żwiry i piaski z okresu deglacjacji zlodowacenia odrzańskiego.

Góry Bardzkie są orograficznym przedłużeniem Gór Sowich, od których dzieli je Srebrna Przełęcz, ale w przeciwieństwie do nich są zbudowane ze sfałdowanych w orogenezie hercyńskiej skał paleozoicznych: zlepieńców, piaskowców kwarcytowych i łupków-kambryjskich, sylurskich i dolnokarbońskich, a także skał pochodzenia wulkanicznego. Góry Bardzkie przecina przełom Nysy Kłodzkiej. W części północno-zachodniej Gór Bardzkich wyodrębnia się niewielka Kotlina Zdanowska pod Przełęczą Srebrną, szerokie Obniżenie Łęcznej oraz Garb Golińca (517 m n.p.m) od strony Kotliny Kłodzkiej - dolina Jodłownika z wsią Wojciechowice i po zewnętrznej stronie gór Kotlina Laskowski. Granicę z Górami Złotymi tworzy Przełęcz Kłodzka (481 m n.p.m). Góry Bardzkie mają ok. 20 km rozciągłości i od 6 do 10 km szerokości, zajmując powierzchnię ok. 160 km². Stoki północno-wschodnie, związane z sudeckim uskokiem brzeżnym, są bardziej strome niż stoki od strony Kotliny Kłodzkiej, zajęte częściowo przez pola uprawne i osadnictwo wiejskie. Główny grzbiet jest porośnięty lasem regla dolnego.

Analiza zagospodarowania przestrzennego gminy

Strukturę przestrzenną Gminy Kamieniec Ząbkowicki charakteryzują głównie:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny produkcji rolnej,
- tereny zabudowy mieszanej – mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej
- obecność istotnych obiektów zabytkowych wraz z terenami zieleni parkowej,

- niski stopień zalesienia,
- obecność zbiorników przeciwpowodziowych
- obecność złóż zasobów naturalnych,
- tereny odkrywkowej eksploatacji górniczej.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się następujące zasady kształtowania sieci osadniczej gminy, zabudowy wsi i ich rozplanowania:

- przebudowę i rozbudowę istniejących układów zabudowy należy kształtować w nawiązaniu do ich historycznie ukształtowanych form,
- nowe zespoły zabudowy i obiekty, należy kształtować z uwzględnieniem rozplanowania i usytuowania istniejącej sąsiedniej zabudowy,
- budynki usytuowane w wyodrębniających się przestrzennie ciągach zabudowy i w nowych zespołach budowlanych powinny charakteryzować się jednakowymi lub zbliżonymi do siebie parametrami i cechami kształtowania architektury, w zakresie układu kalenicy, formy dachu, pokrycia dachu, wysokości budynku, szerokości elewacji,
- w zagospodarowaniu zespołów zabudowy, w szczególności nowych zespołów, należy uwzględniać kształtowanie układów zieleni wysokiej.

5.2. Ocena stanu środowiska

Wody powierzchniowe

Gmina Kamieniec Ząbkowicki leży w zlewni rzeki Nysa Kłodzka, która jest również główną rzeką przepływającą przez gminę. Wpływa ona na teren gminy w okolicy byłej wsi Pilce, opływa od południa Kamieniec Ząbkowicki, koło miejscowości Byczeń, przepływa przez dwa sztuczne zbiorniki - „Topola” i „Kozielno” i wypływa na teren województwa opolskiego.

Z największych lewobrzeżnych dopływów Nysy Kłodzkiej można wymienić Budzówkę i Studew, a z prawobrzeżnych Ożarski Potok, Mąkolnicę i Świdę.

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki występują trzy sztuczne zbiorniki „Bartniki”, „Topola” i „Kozielno”. Zbiorniki pełnią funkcję wielozadaniową - służą ochronie przeciwpowodziowej, poprawie zaopatrzenia w wodę, alimentacji rzeki Odry, wykorzystaniu energetycznemu wód Nysy Kłodzkiej oraz turystyce i rekreacji.

Zbiorniki, w sposób naturalny wkomponowano w dolinę Nysy Kłodzkiej. Dodatkowo utworzona wyspa, dając nowe siedlisko, sprzyja rozwojowi populacji ptactwa wodnego oraz stanowi miejsce odpoczynku ptaków przelotnych. Zbiorniki wyposażono w nowoczesne przepławki dla ryb w formie wielokomorowego, kaskadowego przejścia oraz w kanalizację wodno – ściekową.

Wody podziemne

W obrębie gminy Kamieniec Ząbkowicki nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Nieznaczna część zbiornika GZWP 338 nachodzi na granice gminy w jej południowo-wschodniej części we wsi Chałupki. W granicach gminy wody podziemne występują w obrębie utworów czwartorzędu i trzeciorzędu.

Największe rozprzestrzenienie, a zarazem najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia zasobności w wody podziemne, ma na terenie gminy **piętro czwartorzędowe**. Budują je głównie żwirowo-piaszczyste utwory fluwalne, związane z działalnością akumulacyjną rzeki Nysy Kłodzkiej. Ich miąższość wynosi średnio kilkanaście metrów, dochodząc lokalnie do 50 m. Charakteryzują się one dużą regularnością pod względem rozprzestrzenienia i wykształcenie litologicznego. Występują w nich wody porowe o zwierciadle swobodnym, nawiercanym na głębokościach od ok. 2,0 do 6,0 m poniżej powierzchni terenu. Obszarem o znacznych perspektywach zasobowych jest rejon położony na północ od Goleniowa Śląskiego oraz wokół Starczowa. Przebiega tędy najprawdopodobniej

dolina kopalna pra-Nysy Kłodzkiej, w obrębie której spodziewać się można znacznych zasobów wód podziemnych, na głębokościach rzędu 30,0 lub więcej metrów. Wody piętra czwartorzędowego są wodami miękkimi lub średnio twardymi (6-12^on), o niskiej mineralizacji ogólnej (200-600 m³/h), słabo kwaśnymi (pH=6,5). Zawierają ponadto na ogół ponadnormatywne ilości żelaza i manganu. Wody tego piętra stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Piętro trzeciorzędowe zbudowane jest głównie z osadów ilastych, w obrębie których utwory piaszczysto-żwirowe występują podrzędnie. Mają one niewielkie miąższości i ograniczone rozprzestrzenienie. Ponadto drobna granulacja piasków, duże domieszki frakcji pylastej i ilastej - powodują, że piętro to jest słabo zasobne w wodę.

Walory przyrodnicze gminy

Lasy

Lasy gminy Kamieniec Ząbkowicki położone są w VII Sudeckiej Krainie Przyrodniczo - Leśnej, Dzielnicy III - Przedgórze Sudeckiego. Powierzchnia gruntów leśnych terenu gminy wynosi 595 ha, natomiast wskaźnik lesistości jest niższy niż w powiecie i wynosi 5,7%. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest świerk oraz dąb. Świerk jest gatunkiem panującym o najszerszym, poza bukiem i sosną - wachlarzu siedliskowych typów lasu, występując na wszystkich siedliskach poza olsem i olsem jesionowym. Znajduje się jednak w bardzo głębokim regresie i jego udział maleje w zastraszającym tempie. W postaci litych drzewostanów występuje najliczniej na siedliskach górskich obu obrębów, tworząc drzewostany o dobrej jakości technicznej, pochodzenia niemal wyłącznie sztucznego.

Lasy położone w granicach gminy są zagrożone przez wiele czynników biotycznych (szkodliwe owady, pasożytnicze grzyby, zwierzyna płowa) jak również abiotycznych (zanieczyszczenia przemysłowe, wiatry, śnieg, okiść, powodzie). Doprowadzają one do osłabienia stanu zdrowotnego, zaniku przyrostu i owocowania a nawet do usychania drzew. Szczególnym problemem są drzewostany świerkowe, które osłabione przez czynniki przemysłowe są nękane przez gradacje kornika drukarza. Wśród gatunków liściastych szczególną opieką jest objęty dąb, którego atakuje gradacja zwójki zieloneczki.

Prowadzenie nasadzeń w lasach na terenie gminy odbywa się na bieżąco we współpracy Urzędu Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z Nadleśnictwem Lasów Państwowych. Znaczna część powierzchni leśnej pozostaje w administracji Lasów Państwowych reprezentowanych przez nadleśnictwa: Bardo Śląskie i Henryków. Zgodnie z przyjętymi przez każde w/w Nadleśnictwo Planami Urządzenia Lasu dokonuje się sukcesywnego zwiększania lesistości, poprzez cykliczne nasadzenia drzew, odnowienia powierzchni zrębowych, odnowienia luk i przerzedzeń oraz zwiększanie poza produkcyjnej roli lasu.

Dominujące zbiorowiska roślinne

Dominującym naturalnym typem roślinności na terenie gminy były lasy liściaste z rzędu Fagetalia (klasa Querceto-Fagetalia), głównie grąd środkowoeuropejski Galio sylvatici-Carpinetum betuli w odmianie śląsko-wielkopolskiej i najczęściej formie podgórskiej. Obecnie jednak na skutek długotrwałego odlesienia lasy zajmują tylko 6% powierzchni gminy. Porastają one głównie tereny płaskie i lekko nachylone, pokryte utworami gliniastymi. Również obecnie lasy grądowe są najczęstszym zbiorowiskiem leśnej roślinności rzeczywistej, jednak są w różnym stopniu zdegenerowane na skutek długotrwałej gospodarki leśnej. Na siedliskach uboższych i bardziej stromych zboczach występują dość rzadko kwaśne buczyny górskie Luzulo luzuloidis-Fagetum (w rejonie Ożar, obszar Gór Bardzkich) oraz małe płyty kwaśnej dąbrowy podgórskiej Luzulo luzuloidis-Quercetum w odmianie sudeckiej (klasa Quercetea robori-petraeae). Na ocienionych wychodniach skalnych na zalesionych zboczach występują zbiorowiska roślinności naskalne z klasy Asplenietea trichomanis: zespół paprotki zwyczajnej i rokietu Hypno-Polypodietum vulgaris oraz

zespół zanokcicy skalnej *Asplenium trichomanum-rutae-murariae* (np. Ożary, Zamkowa Góra w Kamieńcu, Chałupki).

Dla dolin potoków specyficznym typem roślinności są lasy łąkowe ze związku *Alno-Ulmion*. Na terenie gminy są one jednak zniszczone w znacznym stopniu. W dolinach niewielkich potoków w piętrze pogórza dominują siedliska podgórskiego łągu jesionowego *Carici remotae-Fraxinetum* (w odmianie sudeckiej), przechodzące dalej w inne zbiorowiska żyznych lasów (grądów i buczyn), np. w dolinie Ożarskiego Potoku koło Ożar. W niższych położeniach (np. nad potokami Mąkolnica, Młynówka i ich dopływami) obecne są zdegenerowane postacie łągu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*. Z większymi rzekami niosącymi znaczne ilości materiału wleczonego, który osadzany jest w postaci piaszczysto-żwirowych mad związane są siedliskowo łągi wierzbowo-topolowe należące do klasy *Salicetea purpureae*. Siedliska takie – łągu wierzbowego *Salicetum albo-fragilis* – występują na terenie gminy wzdłuż Nysy Kłodzkiej.

Z dolinami cieków związane są nieliczne na terenie gminy płaty łąk wilgotnych z rzędu *Molinietalia* (klasa *Molinio-Arrhenatheretea*), są to głównie bagienne łąki i ziołorośla ze związku *Calthion*, np. agregacje wiązówki błotnej *Filipendula ulmaria* czy zespół sitowia leśnego *Scirpetum sylvatici* (występują nad potokami Mąkolnica, Budzówka i Ożarskim Potokiem). Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* występujące na siedliskach świeżych (najczęściej pogrodowych) są również rzadkością, ponieważ większość odlesionych siedlisk grądowych na terenie gminy została zajęta pod uprawę rolną. Nieliczne ich płaty zachowały się w otoczeniu wsi m.in. koło Ożar, Topoli, Śremu, Pomianowa Górnego i Chałupek, najczęściej są też intensywnie użytkowane lub obserwuje się proces ruderalizacji.

Najsuchsze miejsca na zboczach pradoliny Nysy Kłodzkiej zajmują murawy ciepłolubne. Są to głównie zbiorowiska przejściowe między murawami kserotermicznymi z klasy *Festuco-Brometea* i napiaskowymi z klasy *Koelerio-Corynephoretea*. Są siedliskiem dla wielu interesujących gatunków roślin, np. podejźrzonu marunowego *Botrychium matricariifolium*, rogownicy murawowej *Cerastium glutinosum*, przetacznika wiosennego *Veronica verna*, strzępicy nadobnej *Koeleria macrantha*. Na skałce w Ożarach występują również inicjalne murawy naskalne ze związku *Festucion pallentis* z udziałem m.in. krytycznie zagrożonego na Dolnym Śląsku gatunku perłówki siedmiogrodzkiej *Melica transsilvanica*.

Rośliny rzadkie i chronione

Na podstawie badań przeprowadzonych w sezonie wegetacyjnym 2008 roku na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono występowanie 15 gatunków chronionych, z czego 12 gatunków objętych ochroną całkowitą a 3 gatunki ochroną częściową.

Listę gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Gatunki objęte ochroną ścisłą na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki

Gatunek – nazwa polska	Gatunek – nazwa naukowa	Liczba stanowisk	Częstość występowania	Łączne zasoby na terenie gminy	Przeciętna liczebność populacji
Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	3	bardzo rzadki	sto kilkadziesiąt	kilkadziesiąt
Dziewięcił bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>	6	rzadki	sto kilkadziesiąt	kilkadziesiąt
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	2	bardzo rzadki	20	10
Paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	9	dość częsty	kilkaset	kilkadziesiąt

Gatunek – nazwa polska	Gatunek – nazwa naukowa	Liczba stanowisk	Częstość występowania	Łączne zasoby na terenie gminy	Przeciętna liczebność populacji
Pertówka siedmiogrodzka	<i>Melica transsilvanica</i>	1	bardzo rzadki	31 kęp	31 kęp
Podejrzon marunowy	<i>Botrychium matricariifolium</i>	1	bardzo rzadki	1	1
Storczyk męski	<i>Orchis mascula</i>	1	bardzo rzadki	11	11
Śnieżycza wiosenna	<i>Leucoium vernum</i>	1	bardzo rzadki	kilkadziesiąt	kilkadziesiąt
Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	5	rzadki	tysiąc kilkaset	kilkaset
Włosienicznik rzeczny	<i>Batrachium fluitans</i>	7	dość częsty	kilkaset m ²	kilkanaście m ²
Włosienicznik wodny	<i>Batrachium aquatile</i>	1	bardzo rzadki	kilkadziesiąt m ²	kilkadziesiąt m ²
Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>	4	rzadki	dwieście kilkadziesiąt	kilkadziesiąt
Razem stanowisk	-	41	-	-	-

Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego – Gmina Kamieniec Ząbkowicki, EkoPrzeźreń 2008

Tabela 2. Gatunki objęte ochroną częściową na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki

Gatunek – nazwa polska	Gatunek – nazwa naukowa	Liczba stanowisk	Częstość występowania	Łączne zasoby na terenie gminy	Przeciętna liczebność populacji
Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	9	dość częsty	kilkadziesiąt tysięcy	kilkaset
Kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>	17	częsty	kilkanaście tysięcy m ²	kilkadziesiąt m ²
Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	19	częsty	kilka tysięcy	kilkadziesiąt
Razem stanowisk	-	45	-	-	-

Źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego – Gmina Kamieniec Ząbkowicki, EkoPrzeźreń 2008

Obszary przyrodniczo cenne

Obszarami lub obiektami o szczególnych walorach przyrodniczych w gminie Kamieniec Ząbkowicki są:

- obszar Natura „Łęgi Koło Chałupek”
- 30 pomników przyrody ożywionej

Obszar Natura 2000

„Łęgi koło Chałupek”

Obszar "Łęgi koło Chałupek" znajduje się w obrębie Obniżenia Otmuchowskiego, pomiędzy miejscowościami Chałupki i Pomianów Dolny, w zakresie wysokości 200-225 m n.p.m. i jest płaskim terenem, pokrytym czwartorzędowymi osadami, z dobrze rozwiniętą siecią cieków. Teren ten jest

pokryty zwartym kompleksem lasu liściastego (grądów i łągów). System grobli, którymi poprowadzono drogi w obrębie lasu, spowodował zaburzenia w przepływie wody.

Obszar dla ochrony doskonale zachowanych fragmentów lasów łągowych, szczególnie podgórskich postaci łągu jesionowego z dużymi populacjami typowych dla podtypu gatunków chronionych (szczególnie *Leucium vernum*). Łącznie siedliska Natura 2000 zajmują tu 94% obszaru.

Zagrożenia dla obszaru związane są z dwoma czynnikami: zaburzeniami gospodarki wodnej oraz gospodarką leśną. Zaburzenia poziomu wód wynikają z obecności grobli, na których biegają drogi, co spowodowało zakłócenia w naturalnym przepływie wód oraz z zachodzących obecnie zmian klimatycznych. Gospodarka leśna może być zagrożeniem, jeżeli będą podejmowane działania nie uwzględniające wymagań ochrony danego typu siedliska. Obecnie niepokojące są okazy *Quercus rubra*, dojrzałe i produkujące żołędzie.

Pomniki przyrody

Obecnie na terenie gminy zlokalizowane są następujące pomniki przyrody:

Tabela 3. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki

Nr rej.	Miejscowość	Nazwa pomnika przyrody	Szt.
477	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
478	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
479	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
480	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
481	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
482	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
483	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
484	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
485	Kamieniec Ząbkowicki	Katalpa żółtokwiatowa (<i>Catalpa ovata</i>)	1
486	Kamieniec Ząbkowicki	Katalpa żółtokwiatowa (<i>Catalpa ovata</i>)	1
487	Kamieniec Ząbkowicki	Katalpa żółtokwiatowa (<i>Catalpa ovata</i>)	1
488	Kamieniec Ząbkowicki	Tulipanowiec amerykański (<i>Liriodendron tulipifera</i>)	1
489	Kamieniec Ząbkowicki	Tulipanowiec amerykański (<i>Liriodendron tulipifera</i>)	1
490	Kamieniec Ząbkowicki	Tulipanowiec amerykański (<i>Liriodendron tulipifera</i>)	1
491	Kamieniec Ząbkowicki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1
492	Kamieniec Ząbkowicki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1
493	Kamieniec Ząbkowicki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1
494	Kamieniec Ząbkowicki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1
495	Kamieniec Ząbkowicki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1
496	Starczów	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	1
497	Starczów	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus exelsior</i>)	1
498	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	2
499	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	3
500	Kamieniec Ząbkowicki	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	3
501	Kamieniec Ząbkowicki	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	1

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody województwa dolnośląskiego, RDOŚ Wrocław

Obszary i obiekty proponowane do ochrony na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki:

Na podstawie inwentaryzacji środowiska przyrodniczego terenu gminy Kamieniec Ząbkowicki przeprowadzonej w 2008r. wytypowano obszary występowania chronionych i zagrożonych roślin

oraz siedlisk do objęcia ochroną powierzchniową w formie użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Do tych obszarów należą:

- 1. Dolina Ożarskiego Potoku** na południe od Ożar. Skąłki z murawami naskalnymi (kod siedliska 6210) oraz zalesione zbocza nad doliną Ożarskiego Potoku w południowej części wsi z koncentracją siedlisk leśnych i naskalnych (8210, 8220, 9110, 9170, 9190). Na niewielkim obszarze koncentracja 8 typów siedlisk przyrodniczych i stanowiska kilku chronionych roślin, np. *Orchis mascula*, *Melica transsilvanica* (gatunek krytycznie zagrożony). Propozycja utworzenia tutaj użytku ekologicznego na powierzchni około 7 ha.
- 2. Lasy nad Nysą Kłodzką koło Kamieńca Ząbkowickiego.** Dwa kompleksy leśne koło Kamieńca Ząbkowickiego. Jeden ciągnie się w kierunku Pilc, a drugi Śremu (tzw. Lasy Śremskie). Są to lasy łąkowe (91E0) oraz grądy (9170), miejscami o dość dużym stopniu naturalności. Dodatkowo rzeka na tym odcinku jest siedliskiem 3260 (podgórska rzeka włosienicznikowa), występują również niewielkie powierzchnie ziołorośli nadrzecznych (6430) i starorzecza (3150). Stanowiska chronionych roślin, bardzo liczny jest czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*. Stare kamieniołomy koło Śremu z roślinnością naskalną (8220). Propozycja objęcia ochroną jako użytku ekologicznego „Łęgi nad Nysą Kłodzką” na powierzchni stu kilkudziesięciu hektarów.
- 3. Zamkowa Góra w Kamieńcu Ząbkowickim.** Część góry, położonej w widłach Nysy Kłodzkiej i Budzówki, zajmuje krajobrazowe założenie parkowe sąsiadujące z zamkiem, w którym znajduje się mauzoleum (w ruinie). Górę porastają kwaśne buczyny (9110), grądy (9170), występują tam również siedliska naskalne (8220) oraz stanowiska chronionych roślin (np. *Allium ursinum*, *Polypodium vulgare*). Obszar pełni funkcję rekreacyjną dla mieszkańców Kamieńca Ząbkowickiego i posiada również walory krajobrazowe i kulturowe. Propozycja powołania tutaj zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Zamkowa
- 4. Murawy termofilne między Mrokocinem a Pomianowem Górnym,** niedaleko kamieniołomu, na stromym zboczu zarastającym krzewami i grzbiecie na kulminacji zbocza. Propozycja utworzenia użytku ekologicznego „Murawy w Pomianowie” na obszarze kilku hektarów.
- 5. Kompleks leśny na wschód od Chałupek nad potokiem Młynówka** (Pełkowe Wzgórze, Łowiec). Na terenie kompleksu leśnego znajdują się olsy i łągi (91E0), fragmenty buczyn (9110), grądy (9170), a w starym kamieniołomie na wzgórzu Łowiec także roślinność naskalna (8220) oraz kilka stanowisk roślin chronionych. Propozycja objęcia ochroną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy (włącznie z Grodziskiem) o powierzchni stu kilkudziesięciu hektarów ewentualnie włącznie z doliną potoku Grzmiąca w północnej części wsi (grądy, kwaśne buczyny / dąbrowy, siedliska roślinności naskalnej).
- 6. Fragment doliny potoku Mąkolnica między Mąkolnem a Rogowem.** Potok płynie w głębokim jarze, na jego zboczach i dnie występują łągi i grądy. Kilka stanowisk roślin chronionych. Proponuje się tutaj powołanie użytku ekologicznego „Jar Mąkolnicy” na powierzchni kilku hektarów.

Fauna:

Na podstawie badań przeprowadzonych w sezonie wegetacyjnym 2008 roku na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono występowanie następujących gatunków chronionych:

Bezkręgowce:

- Modraszek telejus *Maculinea teleius*
- Modraszek nausitous *Maculinea nausithous*

- Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*
- Mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*

Nietoperze:

- Nocek duży *Myotis myotis*
- Nocek Natterera *Myotis nattereri*
- Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*
- Nocek rudy *Myotis daubentonii*

- Mroczek późny *Eptesicus serotinus*
- Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*

- Karlik większy *Pipistrellus nathusii*
- Borowiec wielki *Nyctalus noctula*

- Gacek brunatny *Plecotus auritus*
- Gacek szary *Plecotus austriacus*
- Mopek *Barbastella barbastellus*

Płazy:

- Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*,
- Ropucha szara *Bufo bufo*,
- Ropucha zielona *Bufo viridis*,
- Grzebuiszka ziemna *Pelobates fuscus*,
- Kumak nizinny *Bombina bombina*,
- Rzekotka drzewna *Hyla arborea*,
- Żaba trawna *Rana temporaria*,
- Żaba wodna *Rana esculenta* kl.,
- Żaba jeziorkowa *Rana lessonae*;

Gady:

- Padalec *Anguis fragilis*,
- Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*,
- Jaszczurka żyworódka *Lacerta vivipara*,
- Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*,
- Żmija zygzakowata *Vipera berus*.

Ryby:

- śliz *B. barbatula*.

Ssaki:

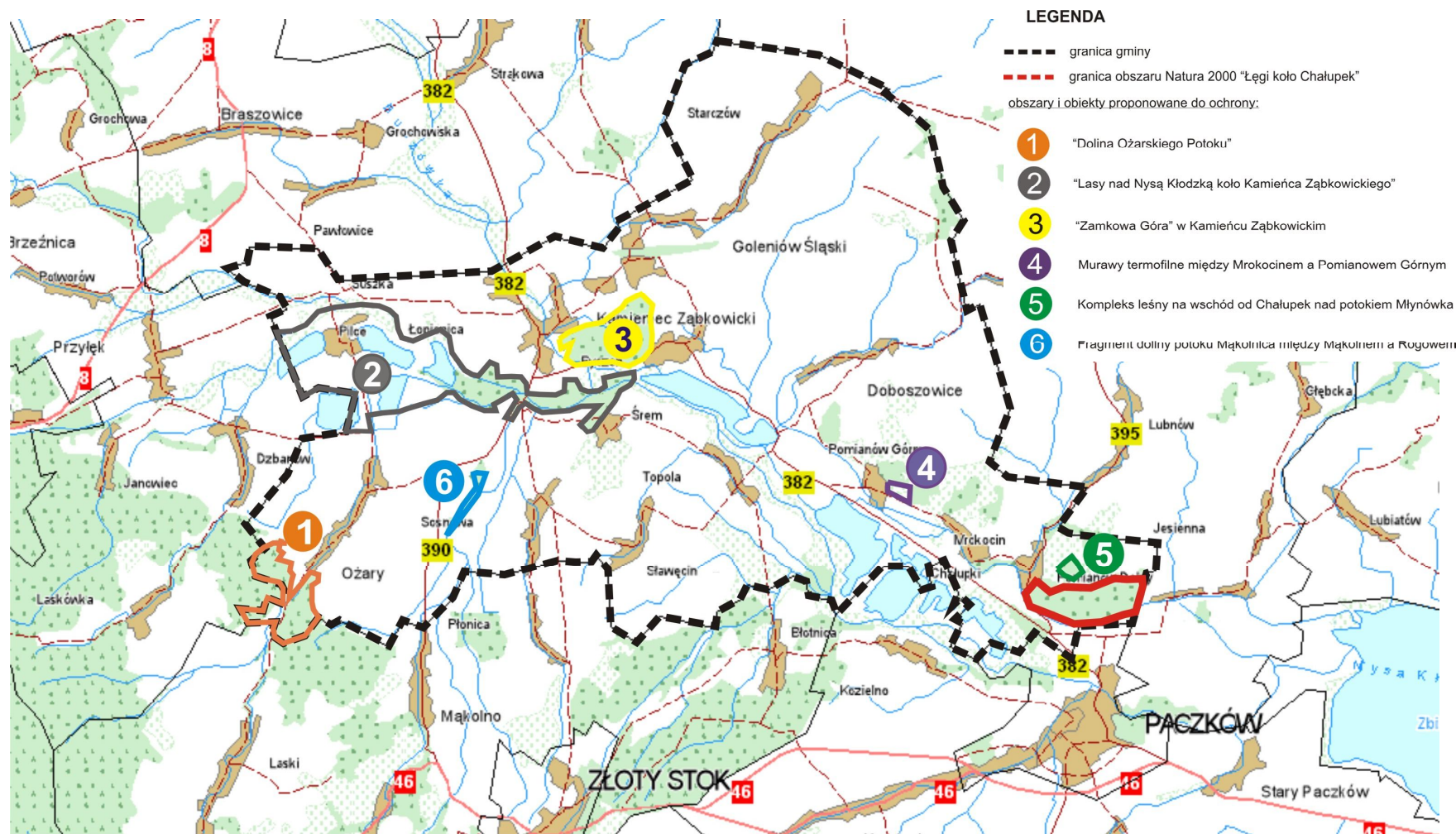
- Jeż zachodni *Erinaceus europaeus* Linnaeus
- Popielica *Glis glis*
- Bóbr *Castor fiber*
- Wydra *Lutra lutra*
- Orzesznica *Muscardinus avellanarius*
- Koszatka *Dryomys nitedula*
- Chomik europejski *Cricetus cricetus*

Ptaki m.in.:

- Perkoz dwuczuby – *Podiceps cristatus*
- Perkoz rdzawoszyji – *Podiceps grisegena*
- Perkoz – *Tachybaptus ruficollis*
- Kormoran – *Phalacrocorax carbo*
(ochrona łowiecka)
- Bączek – *Ixobrychus minutus*
- Czapla biała – *Egretta alba*
- Czapla siwa – *Ardea cinerea*
(ochrona częściowa)
- Bocian czarny – *Ciconia nigra*
- Bocian biały – *Ciconia ciconia*
- Łabędź niemy – *Cygnus olor*
- Gęgawa – *Anser anser*
(ochrona częściowa)
- Krakwa – *Anas strepera*
- Cyraneczka – *Anas crecca*
- Krzyżówka – *Anas platyrhynchos* (ochrona łowiecka)
- Cyranka – *Anas querquedula*
- Płaskonos – *Anas clypeata*
- Głowienka – *Aythya ferina* (ochrona łowiecka)
- Czernica – *Aythya fuligula* (ochrona łowiecka)
- Uhla – *Melanitta fusca*
- Gągoł – *Bucephala clangula*
- Nurogęś – *Mergus merganser* (ochrona ścisła)
- Trzmielojad – *Pernis apivorus*
- Bielik – *Haliaeetus albicilla*
- Błotniak stawowy – *Circus aeruginosus*

Szczegółowa lista zinwentaryzowanych ptaków znajduje się w opracowaniu pn. "Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego – Gmina Kamieniec Ząbkowicki – Karty ewidencyjne roślin i zwierząt TOM 2"

Rysunek 2. Lokalizacja obszarowych form ochrony przyrody na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki

Gleby

Użytki rolne stanowią ok. 71% powierzchni ogólnej, natomiast grunty orne zajmują ok. 86% powierzchni użytków rolnych. Około 76% obszaru gleb zaliczana jest do gleb chronionych. Średnia klasa bonitacyjna gleb ornych wynosi IVb - V. Według rolniczej przydatności gleb zalicza się gleby orne gminy do kompleksów dobrych pszennych i dobrych żytnich jak również słabych owsiano-ziemniaczanych górskich.

Podział wg. rodzaju gleb przedstawia się następująco:

- gleby górskie - gleby brunatne kwaśne o składzie mechanicznym glin lekkich. Występują w części południowej gminy. Podatne na erozję przeznaczone być powinny pod użytki zielone lub uprawy górskie owsiano-ziemniaczane,
- gleby nizinne i wyżynne - gleby bielcowe i brunatne wykształcone z glin średnich pylastych i lekkich, urodzajne oraz gleby bielcowe, brunatne właściwe i brunatne wylugowane wykształcone z glin lekkich pylastych napiaskowych, płytkich silnie szkieletowych oraz piasków gliniastych, mniej urodzajne.
- gleby dolinne - mady rzeczne i gleby mułowo-torfowe, występujące wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej i jej dopływów,

Zasoby kopalin

Południowa część gminy pokryta jest gliną morenową (denną) zlodowacenia środkowo – polskiego. Natomiast w północnej części gminy znajdują się piaskownie i żwirownie akumulacji wodnolodowcowej, spod których wyłaniają się żwiry i piaski plioceńskie. Głębsze podłoża zbudowane są ze skał ajenitowych. Dolina Nysy Kłodzkiej oraz Niecka Kamieniecka wypełnione są utworami czwartorzędowymi, są to głównie mady i piaski rzeczne. Najstarszymi skałami są tutaj prekambryjskie łupki mikowe budujące wzgórza ostańcowe na północ od Kamieńca Ząbkowickiego. We wschodniej części występują żyły anfibolitów, łupków horublendowych i rejoyców. Od wschodu masyw przykrywają trzeciorzędowe piaski i żwiry oraz plejstocenijskie gliny morenowe. W rejonach wsi Doboszowice i Chałupki spod utworów czwartorzędowych wyłaniają się skały krystalicznego podłoża, jak gnejsy i paragnejsy.

Bogactwa mineralne

Ze względu na różnorodność w budowie geologicznej, w gminie stwierdzono występowanie kilku złóż, których istnienie zostało zlokalizowane i udokumentowane. Obecnie na terenie gminy eksploatowanych jest 7 złóż. Są to najczęściej złoża kruszyw naturalnych, kamieni drogowych i budowlanych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej, do których należą m.in:

- złożo „Doboszowice”- eksploatacja kamieni drogowych i budowlanych, złożo zlokalizowane jest w pobliżu wsi Doboszowice i Pomianów Górny,
- złożo „Pomianów”- eksploatacja kruszyw naturalnych i kamieni drogowych i budowlanych,
- złożo „Byczeń I”- eksploatacja kruszyw naturalnych,
- złożo „Przyłęk – Pilce”- eksploatacja kruszyw naturalnych, złożo zlokalizowane na wschód od Przyłęka na granicy z gminą Bardo. W wyrobisku ma powstać zbiornik wodny „Kamieniec”, więc nadkład jest wykorzystywany do budowy wałów ochronnych,
- złożo „Topola”- eksploatacja kruszyw naturalnych.

Pole elektromagnetyczne

W odniesieniu do gminy Kamieniec Ząbkowicki źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Źródłami mikrofal w mieście są urządzenia nadawczo – odbiorcze sieci telefonii komórkowej. Urządzenia takie znajdują się na specjalnych masztach bądź wysokich kominach i budynkach.

W zakresie mikrofalowym pola elektromagnetycznego największy niepokój wśród społeczeństwa budzi telefonia komórkowa. Jej burzliwy rozwój w ostatnich kilku latach, objawiający się ogromną liczbą samych telefonów oraz licznością stacji bazowych instalowanych na budynkach, w szczególności w dużych miastach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego typu łączności. Wyzwała to w ludziach ogromne emocje i budzi niepokój o zagrożenie dla zdrowia człowieka, przeprowadzane jednakże systematycznie pomiary nie potwierdzają tych obaw.

5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektów

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce, brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska:

1. pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków,
2. postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
3. utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
4. degradacja walorów krajobrazu.

W przypadku, gdy Program Ochrony Środowiska nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest więc konieczna.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

6.1. Wody powierzchniowe i podziemne

6.1.1. Wody powierzchniowe

Ocenę stanu wszystkich (monitorowanych i niemonitorowanych) jednolitych części wód powierzchniowych we wszystkich województwach i dorzeczach Polski obecnie przeprowadza się zgodnie z nowo obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku *w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych* (Dz.U. Nr 162 poz. 1008). Uzupełnieniem w/w rozporządzenia w zakresie wyboru rodzaju monitoringu wód powierzchniowych i sposobu jego prowadzenia jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. *w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz. U. Nr 81 poz. 685).

W 2008 i 2009 r. WIOŚ prowadził monitoring jakości wód powierzchniowych odpowiednio w punkcie “Ujście Nysy Kłodzkiej” i na Zbiorniku “Topola”.

W 2010 r. WIOŚ we Wrocławiu prowadził monitoring operacyjny wód powierzchniowych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki w punkcie pomiarowym “Nysa Kłodzka-poniżej ujścia Budzówki” na rzece Nysa Kłodzka.

Na podstawie wyników przeprowadzanych przez WIOŚ we Wrocławiu badań, dokonano ogólnej oceny wód powierzchniowych w Mieście Wałbrzych kontrolowanych w 2009 roku.

Tabela 4. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2008, 2009 i 2010 roku.

Lp.	Nazwa rzeki	Nazwa ppk	Klasyfikacja elementów		
			B	FCH	SS
1.	Budzówka	Ujście do Nysy Kłodzkiej	-	II	-
2.	Zbiornik	Zbiornik Topola	-*	II	D
3.	Nysa Kłodzka	Nysa Kłodzka-poniżej ujścia Budzówki	-	-	-

B- elementy biologiczne, FCH – elementy fizykochemiczne, SS – wskaźniki z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych: na podstawie 5-klasowej skali, gdzie klasa I oznacza stan bardzo dobry.

Klasyfikacja wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego: D – stan dobry i wyższy niż dobry, PD – stan poniżej dobrego.

-* brak danych w momencie przygotowania oceny, wyniki w trakcie opracowywania

Źródło: Ocena stanu czystości rzek na terenie województwa dolnośląskiego w 2008,2009, 2010r., WIOŚ Wrocław

Stan/potencjał ekologiczny wód rzeki Budzówka w 2008 r. został oceniony na dobry. Badania jakości wód zbiornika Topola wskazują że Nysa Kłodzka prowadzi wody klasy II pod względem wskaźników fizyko-chemicznych (ponadnormatywne stężenia azotu azotynowego), jak i biologicznych (bakterie *coili* typu fekalnego.).

Stan chemiczny i klasyfikacja ogólna wód rzeki Nysy Kłodzkiej w 2010 r. zostały ocenione na poniżej dobrego. Wskaźnikami decydującymi o stanie chemicznym wód rzeki Nysy Kłodzkiej decydowały ponadnormatywne stężenia benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia w Gminie Kamieniec Ząbkowicki

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki WIOŚ we Wrocławiu nie prowadzi monitoringu operacyjnego celowego dla części wód, przeznaczonych do poboru wody przeznaczonej do picia przez ludzi.

Jakość wód będących miejscem bytowania ryb

Zakres, częstotliwość i metody badań określona jest w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. (Dz. U. Nr 176, poz. 1455) w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

Ostatni monitoring wód badanych pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych prowadzony był na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki w 2009 r. w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym na Zbiorniku “Topola”.

Analiza wyników badań w 2009 r. wykazała, że wody w punkcie pomiarowym na Zbiorniku Topola nie spełniają wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych. Parametrami, które zdecydowały o takiej ocenie były przede wszystkim podwyższone stężenia azotynów, amoniaku, fosforu ogólnego i pH.

6.1.2. Wody podziemne

Obecnie klasyfikacje wód podziemnych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie *kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych* (Dz.U. Nr 143, poz. 896).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadził monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki w jednym punkcie pomiarowo-kontrolnym

w miejscowości Kamieniec Ząbkowicki. Wyniki badań wykazały II klasę jakości wód podziemnych. Charakterystyka punktu badawczego i wyniki pomiarów poszczególnych parametrów przedstawia tabela poniżej.

Woda podziemna przeznaczona do spożycia

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi powinna spełniać wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. Nr 72, poz. 466).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ząbkowicach Śląskich sprawuje stały nadzór sanitarny nad urządzeniami wodnymi, które służą do tzw. zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki..

Przeprowadzona w dniu 31.12.2010 r. obszarowa ocena jakości wody do spożycia na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki obejmowała 7 punktów pomiarowych. W trzech punktach pomiarowych stwierdzono непридатność pobranych wód do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Na indywidualnym ujęciu wody dla Szkoły Podstawowej w Doboszowicach 94a stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych biologicznych parametrów wody (bakterie grupy *coli*, paciorkowce), natomiast na ujęciu wody dla budynku w Doboszowicach 63 i na wodociągu Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych fizyko-chemicznych parametrów jakości wody (mętność, żelazo).

Reasumując w 2010 r. na sieci wodociągu „Sudety” Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono przekroczenia dopuszczalne wartości mętności, natomiast woda uległa poprawie w stosunku do 2009 r. w zakresie manganu i żelaza. Ponadnormatywne stężenie żelaza w wodzie do picia nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, natomiast może powodować powstawanie w sieci osadów, zmętnienie i brunatnienie wody, brudzenie urządzeń sanitarnych i wpływać na pogorszenie właściwości organoleptycznych.

W szkole podstawowej w Doboszowicach, gdzie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych biologicznych parametrów, pomimo podejmowanych działań naprawczych (dezynfekcji wody i sieci wodociągowej) przeprowadzone badania pobranych próbek nadal wykazują obecność bakterii *coli* i paciorkowców kałowych.

6.2. Powietrze atmosferyczne

Roczną ocenę jakości powietrza wykonuje się w oparciu o art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 47 poz. 281) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. Nr 52 poz. 310).

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie prowadził badań jakości powietrza atmosferycznego w latach 2009-2010. Najbliższa stacja monitoringu jakości powietrza znajduje się w miejscowości Ząbkowice Śląskie.

Tabela 5. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2010.

Strefa	Ochrona zdrowia											Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa dolnośląska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C	A	A	C

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego w 2010 r., WIOS Wrocław

Tabela 6. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2009.

Strefa	Ochrona zdrowia											Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa dolnośląska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	A	C

Źródło: Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego w 2009., WIOS Wrocław

W wyniku przeprowadzonej oceny jakości powietrza w 2009r. teren gminy kamieniec Ząbkowicki dla kryterium oceny zdrowia zakwalifikowano do klasy **A** pod względem **SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, PM10, Pb, As, Cd, Ni, Ba(a)P**, natomiast do klasy **C** pod względem **zanieczyszczenia O₃**. W 2010 r. teren gminy Kamieniec Ząbkowicki (strefa dolnośląska) dla kryterium ochrony zdrowia pod względem przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji dla **pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu i ozonu** uzyskał wynikową klasę **C**.

W związku z tym, dla zanieczyszczeń zaklasyfikowanych do klasy **C** wymagane jest opracowanie „Programu Ochrony Powietrza” dla obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

W przypadku kryterium ochrony roślin, strefa strzeleńsko-ząbkowicka i strefa dolnośląska uzyskały wynikową klasę **C** ze względu na poziom ozonu (O₃) i podobnie potrzebę opracowania specjalnego programu w tym zakresie.

Marszałek Województwa Dolnośląskiego w związku z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu ozonu zgodnie ustawą Prawo Ochrony Środowiska jest zobowiązany uchwalić Program Ochrony Powietrza (POP).

Uchwałą nr III/44/10 z dnia 28 grudnia 2010 r. Sejmiku Województwa Dolnośląskiego zostały przyjęte „Naprawcze programy ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”. Programy Ochrony Powietrza sporządzono dla 10 stref województwa dolnośląskiego zakwalifikowanych do klasy C pod względem ponadnormatywnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń poziomów docelowych: benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, arsenu w pyłe zawieszonym PM10 i ozonu. Opracowanie Programów Ochrony Powietrza dla poszczególnych stref województwa oparto na ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2007.

W Powiecie Ząbkowickim nie odnotowano w 2007 r. przekroczeń poziomów dopuszczalnych stężeń PM10, Benzo(a)pirenu, arsenu w PM10 i ozonu, dla których to substancji został opracowany Program Ochrony Powietrza dla województwa dolnośląskiego.

Program ochrony powietrza (POP) dla stref województwa dolnośląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji.

6.3. Hałas

Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jest określony wymogami *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826), tj. wartości: 60 dB w porze dziennej, dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej oraz 55 dB w porze dziennej, dla zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz terenów domów opieki społecznej i szpitali w miastach, a także terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOS.

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki obecnie nie notuje się zakładów uciążliwych pod względem emisji hałasu.

Zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla gminy Kamieniec Ząbkowicki na obszarze objętym planem zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć zaliczonych do mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, z wyjątkiem tych przedsięwzięć wymienionych w rozdziałach IX i X MPZP.

Hałas komunikacyjny

WIOS we Wrocławiu nie prowadzi na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki monitoringu hałasu komunikacyjnego.

6.4. Pole elektromagnetyczne

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm. – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – art. 121 i 122). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu został ustawowo zobowiązany do wykonywania w ramach PMS zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla dwóch rodzajów terenów:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową
- miejsc dostępnych dla ludności.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu wykonał w 2010 r. pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w 105 punktów pomiarowo- kontrolnych na terenie województwa dolnośląskiego (w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.; w miastach o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys. oraz na terenach wiejskich). Po przeprowadzeniu pomiarów w badanych punktach, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia pól elektromagnetycznych w żadnym z punktów.

Na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego PEM.

6.5. Zasoby przyrodnicze

Inwentaryzacja przyrodnicza sporządzona dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki wskazuje na występowanie szeregu chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych na jej terenie.

W wyniku badań terenowych w sezonie wegetacyjnym w 2008 r. przeprowadzonych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono występowanie 12 gatunków roślin na 41 stanowiskach objętych ochroną ścisłą oraz 3 gatunki roślin na 45 stanowiskach objętych ochroną częściową.

Gatunki roślin chronione są na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. nr 168, poz. 1764).

W wyniku badań terenowych w sezonie wegetacyjnym w 2008 r. przeprowadzonych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki stwierdzono występowanie 2 gatunki bezkręgowców, 13 gatunków nietoperzy, 9 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 139 gatunków ptaków oraz 1 gatunek ryby i 7 gatunków ssaków.

Gatunki zwierząt w/w objęte są ochroną prawną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237).

Ponadto sporządzona inwentaryzacja przyrodnicza zawiera wykaz obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, które są objęte ochroną prawną jak i te, które są proponowane do objęcia ochroną prawną.

6.6. Powierzchnia ziemi

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*.

Zgodnie z oceną przedstawioną w „Mapie glebowo-rolniczej dla gminy Kamieniec Ząbkowicki” z 1973 r. można stwierdzić, że na terenie gminy przeważają gleby średnio- ciężkie do uprawy, wykazujące w warstwie ornej skład mechaniczny glin lekkich oraz średnich pylastych i pyłów ilastych. Występują we wszystkich obrębach, przy czym dominują w obrębach wsi Starczów, Kamieniec Ząbkowicki, Pillice i Topola.

W gminie Kamieniec Ząbkowicki 65% gleb wymaga wapnowania, 46% gleb posiada niską zawartość fosforu, średnią 34% i wysoką 20%. Za wyjątkiem gleb we wsiach Starczów i Kamieniec pozostałe wsie mają gleby o bardzo niskiej zawartości fosforu. Gleby o niskiej zawartości potasu zajmują 36% powierzchni, o średniej zawartości 40% i o wysokiej 20%. Najmniej zasobne gleby w potas znajdują się we wsi Sosnowa, najlepszą zawartość tego składnika mają gleby we wsi Suszka.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU I PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE

7.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Obecnie głównymi źródłami zanieczyszczeń wód są ścieki komunalne (zawierające m.in. detergenty, mikroorganizmy chorobotwórcze). Poważnym problemem są nieskanalizowane wsie i ścieki bytowo-gospodarcze gromadzone: w szambach, odprowadzane wprost do cieków poprzez szczątkowe kanalizacje burzowe a także do szeregu obniżeń, oczek wodnych i stawów, które w efekcie końcowym wpływają na jakość wód podziemnych.

i przemysłowe (zawierające m.in. sole metali ciężkich, związki siarki i azotu).

W wyniku działalności rolniczej do wód powierzchniowych dostają się substancje pochodzące z nawozów naturalnych i sztucznych oraz substancje ze stosowanych środków ochrony roślin. W licznych gospodarstwach rolnych nawóz jest wywożony po zbiorze zbóż pod rośliny okopowe, a następnie przyorany. Gleba pozostaje więc do wiosny bez okrywy ścierniskowej, a rozpuszczalne związki azotowe i fosforowe przedostają się w głąb gleby, stanowiąc źródło zanieczyszczeń wód podziemnych.

Spyływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Znaczne ilości zanieczyszczeń wód pochodzą również z transportu wodnego i lądowego. Wody będące szlakami komunikacyjnymi oraz wody występujące w pobliżu dróg i autostrad zawierają zwiększone ilości związków ołowiu, tlenków azotu, węglowodorów.

7.2. Powietrze atmosferyczne

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki znajduje się kilkanaście przedsiębiorstw objętych obowiązkiem posiadania pozwoleń na emisję zanieczyszczeń do powietrza. W znakomitej większości są to małe i średnie zakłady usługowo-produkcyjne.

Do największych zakładów emitujących zanieczyszczenia na terenie gminy należą:

- PKP Cargo w Kamieńcu Ząbkowickim, emitująca zanieczyszczenia podstawowe,
- Cegielnia Dolnośląskiej Kopalni Kruszyw Drogowych w Byczeniu, emitująca zanieczyszczenia podstawowe, jednak głównie pył.

Należy jednak zauważyć, że zakłady te nie znajdują się na liście 38 zakładów emitujących największe ilości zanieczyszczeń (SO₂, NO_x, CO, pył) do powietrza sporządzonej przez WIOŚ we Wrocławiu. Uciążliwość emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych zgodnie z polskimi przepisami musi być ograniczona do terenu tych zakładów. Oznacza to, że poza obszarami przemysłowymi nie powinno dochodzić do przekroczeń dopuszczalnych stężeń emisji zanieczyszczeń w tym również zanieczyszczeń specyficznych.

W gminie Kamieniec Ząbkowicki podobnie jak w całym kraju głównym nośnikiem energii są paliwa stałe, a w zasadzie węgiel kamienny. Na terenie gminy zaopatrzenie w ciepło realizowane jest głównie z małych lokalnych kotłowni węglowych i w indywidualnych źródłach ciepła typu piec kaflowy. Indywidualne paleniska węglowe o niewielkich mocach charakteryzują się małą sprawnością cieplną, a dalekie od idealnych warunki spalania skutkują nadmierną emisją zanieczyszczeń do powietrza. Dodatkowo niewielka wysokość emitorów współpracujących z tego typu obiektami utrudnia prawidłowe rozprzestrzenianie emitowanych zanieczyszczeń. Prowadzi to do znaczącego pogarszania się jakości powietrza w strefach występowania indywidualnych palenisk węglowych. Na terenach, gdzie nie ma dostępu do sieci gazowej, alternatywą dla węgla może być gaz ze zbiornika zewnętrznego, olej opałowy oraz biopaliwa (słoma, drewno itp.). Biorąc pod uwagę koszty związane z instalacją urządzeń tego typu można uznać, że ich udział w produkcji ciepła w źródłach indywidualnych położonych w małych miejscowościach i wsiach jest znikomy.

Większe lokalne źródła ciepła z systemem ciepłowniczym znajdują się jedynie w Kamieńcu Ząbkowickim:

- kotłownia osiedlowa „Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej” zasilająca 16 budynków, olejowa, o łącznej mocy 2,0 MW,
- kotłownia osiedlowa Wspólnoty Mieszkaniowej „Razem” zasilająca 5 budynków, opalana drewnem, o łącznej mocy 0,64 MW.

7.3. Hałas

Hałas przemysłowy

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki obecnie nie notuje się zakładów uciążliwych pod względem emisji hałasu.

Hałas komunikacyjny

Głównym źródłem hałasu w gminie Kamieniec Ząbkowicki jest obecnie ruch komunikacyjny. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami.

Hałas kolejowy na terenie gminy ulegał w ciągu ostatnich lat istotnym zmianom. Na terenie gminy źródłem hałasu komunikacyjnego kolejowego są przebiegające dwie linie kolejowe nr 137 (zelektryfikowana, drugorzędowa, pasażersko-towarowa, relacji Katowice-Legnica) i 276 (zelektryfikowana, drugorzędowa, pasażersko-towarowa, łącząca stację Wrocław Główny ze stacją Lichkov).

Brak pomiarów hałasu komunikacyjnego uniemożliwia określenie natężenia hałasu w gminie i wyznaczenia ewentualnych przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

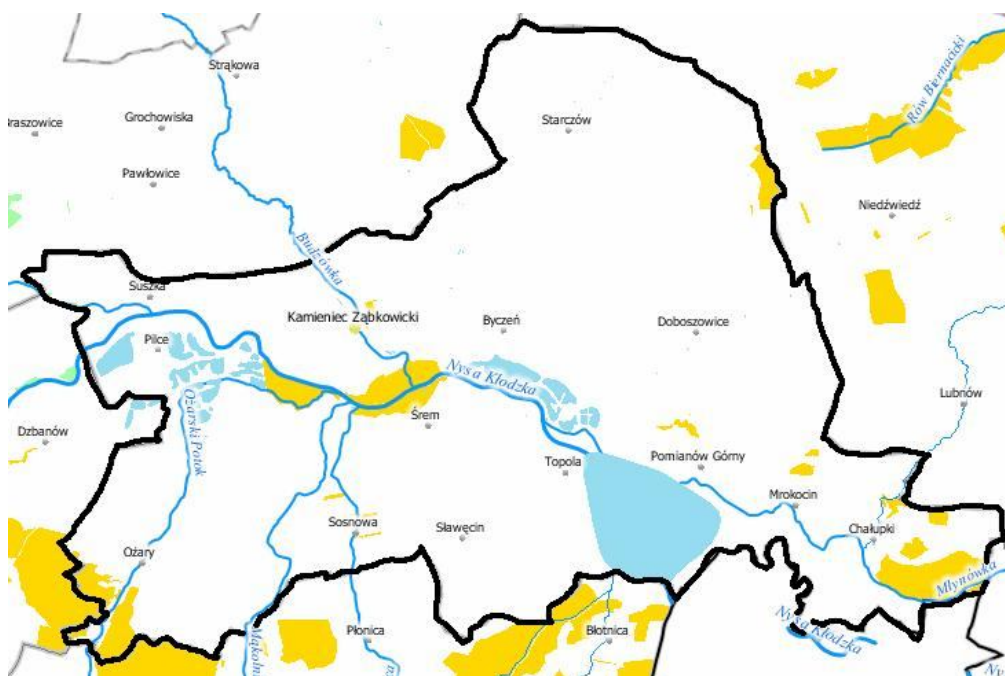
7.4. Pole elektromagnetyczne

Wpływ stacji bazowych i przekaźników sieci GSM na stan środowiska przyrodniczego według wyników badań wykonywanych na potrzeby inwestorów określany jest jako nieistotny.

7.5. Zasoby przyrodnicze

Średni wskaźnik uszkodzeń drzewostanu zanieczyszczeniami powietrza atmosferycznego wykazał lekką poprawę w stosunku do tego sprzed 10 lat. Na rysunku poniżej przedstawiono uszkodzenia lasów na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Rysunek 3. Uszkodzenia lasów na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne woj. dolnośląskiego WBU Wrocław

Objaśnienie:

11%-25% - poziom ostrzegawczy

26% - 60% - drzewostany uszkodzone

7.6. Powierzchnia ziemi

Gleba stanowi podstawowy, nieodnawialny element środowiska przyrodniczego. Jej właściwości decydujące o przydatności rolniczej, muszą być dobrze poznane i monitorowane, a istniejące zasoby szczególnie chronione.

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel i ołów oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Głównymi przyczynami degradacji i dewastacji gleb województwa dolnośląskiego (2 miejsce w kraju) są: górnictwo, działalność przemysłowa oraz źródła mobilne.

W gminie Kamieniec Ząbkowicki 65% gleb wymaga wapnowania, 46% gleb posiada niską zawartość fosforu, średnią 34% i wysoką 20%. Za wyjątkiem gleb we wsiach Starców i Kamieniec pozostałe wsie mają gleby o bardzo niskiej zawartości fosforu. Gleby o niskiej zawartości potasu zajmują 36% powierzchni, o średniej zawartości 40% i o wysokiej 20%. Najmniej zasobne gleby w potas znajdują się we wsi Sosnowa, najlepszą zawartość tego składnika mają gleby we wsi Suszka.

Do czynników naturalnych, powodujących degradację naturalną gleb, można zaliczyć zmiany klimatyczne, zmiany szaty roślinnej oraz przemieszczanie i degradację gleby wyniku erozji. Źródłem degradacji litosfery są takie jej współoddziaływania z atmosferą i hydrosferą. Obumarłe składniki biocenozy również wnoszą do litosfery zanieczyszczenia przechwycone z hydrosfery i atmosfery. W ramach nieustannego krążenia substancji i pierwiastków w biosferze część zanieczyszczeń i składników litosfery wchodzi w struktury organizmów żywych, a także ulega alokacji do hydrosfery (np. spływ wód i zanieczyszczeń do zbiorników wodnych, rozpuszczanie się w wodzie zanieczyszczeń zawartych w osadach dennych) i do atmosfery (unoszenie pyłów z powierzchni, z wysypisk odpadów, z kopalń).

Czynniki antropogeniczne, powodujące degradację antropogeniczną gleb, są związane z uprawą, zmianowaniem, mechanizacją, melioracją, chemizacją i wpływem wielu innych przejawów działalności gospodarczej.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

8.1. Cele ochrony środowiska określone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki

8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VI EAP ustanawia wspólnotowe ramy polityki ochrony środowiska na okres od lipca 2002 r. do lipca 2012 r. Stanowi on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności:

1. zmiany klimatu;
2. przyrodę i różnorodność biologiczną;
3. zdrowie i jakość życia;
4. zasoby naturalne i odpady.

Tabela 7. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Żąbkowski z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Żąbkowski	Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cel strategiczny	
Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Całkowita zgodność
		Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	
		Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	
		Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	
Przyroda i różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000.	Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej	Całkowita zgodność
		Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	
Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Całkowita zgodność
		Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	
		Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej dla miejscowości dla w których jest to ekonomicznie uzasadnione.	
		Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	
Zasoby naturalne i odpady	Stworzenie możliwości mających na celu zmniejszenie marnotrawstwa i szkodliwego dla zdrowia wpływu odpadów. Recykling, utylizacja odpadów winny zostać usprawnione, uwzględniając w większym stopniu cykl życia materiałów.	Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Całkowita zgodność

8.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

Cele i instrumenty sformułowane na szczeblu wspólnotowym zostały w przewadze przeniesione do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Priorytety tego dokumentu obejmują:

- kierunki działań systemowych,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Tabela 8. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Żąbkowski z Polityką Ekologiczną Państwa

Polityka Ekologiczna Państwa		Program Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Żąbkowski	Określenie zgodności
Priorytety	Cele działań	Cele działań	
KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	Dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem	Całkowita zgodność
	Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska	Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego	Całkowita zgodność
	Zarządzanie środowiskowe		
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”	Całkowita zgodność
	Rozwój badań i postęp techniczny		Brak realizacji – zadanie nie przynależne dla gminy
	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody	Całkowita zgodność
	Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji	Całkowita zgodność
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	Ochrona przyrody	Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej	Całkowita zgodność
	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego	Całkowita zgodność
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody	Całkowita zgodność
		Zabezpieczenie przed skutkami powodzi	
	Ochrona powierzchni ziemi	Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej	Całkowita zgodność
	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Całkowita zgodność

Polityka Ekologiczna Państwa		Program Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Żąbkowicki	Określenie zgodności
Priorytety	Cele działań	Cele działań	
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	Środowisko a zdrowie	Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia	Całkowita zgodność
	Jakość powietrza	Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie gminy Kamieniec Żąbkowicki oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska	Całkowita zgodność
	Ochrona wód	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód na terenie gminy Kamieniec Żąbkowicki	Całkowita zgodność
		Zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych	Całkowita zgodność
	Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe	Całkowita zgodność
		Ochrona mieszkańców gminy Kamieniec Żąbkowicki przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Całkowita zgodność
	Substancje chemiczne w środowisku		Brak realizacji – zadanie nie przynależne dla gminy
		Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii	Zadanie dodatkowe
		Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Zadanie dodatkowe

8.1.3. Cele wynikające z polityki regionalnej

Gmina Kamieniec Ząbkowicki posiada opracowaną **Strategie Rozwoju pn. „Kierunki strategii rozwoju Gminy Kamieniec Ząbkowicki”** z roku 1999. Dokument stracił ważność w roku 2009. Na chwilę obecną Gmina nie posiada opracowanej aktualnej Strategii Rozwoju. Niniejsza strategia była zapisem świadomych wyborów społeczności lokalnej i pokazywała koncepcję rozwoju zaplanowaną na kilka kolejnych lat. Opracowanie niniejszego dokumentu jest wynikiem porozumienia różnych środowisk i dowodem silnego poczucia odpowiedzialności społeczności lokalnej za przyszłość gminy. Powyższe opracowanie obejmowało cele i priorytety z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, poprawy stanu i czystości cieków i zbiorników wodnych, całkowitego zwodociągowania i modernizacji istniejących sieci oraz edukacji ekologicznej mieszkańców.

8.1.4. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z celami polityk nadrzędnych i równoległych

Traktat Akcesyjny w obszarze „Środowisko” zawarł warunki transpozycji unijnych dyrektyw do krajowego prawa ochrony środowiska. Stały się one podstawą formułowania celów krótkoterminowych, średnioterminowych (2010) i długoterminowych w II Polityce Ekologicznej Państwa, w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi, poprawy jakości środowiska, wzmocnienia instrumentów zarządzania środowiskiem oraz współpracy międzynarodowej. Łącznie z restrukturyzacją gospodarki działania te przyczyniły się do postępu w wielu dziedzinach (ograniczenie emisji podstawowych zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, zrzut biogenów). Oznacza to konieczność kontynuowania działań, przede wszystkim dotyczących:

- Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,
- utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód,
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.

Podstawowym dokumentem opracowanym na szczeblu krajowym, który powinien być uwzględniony przy realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki jest Polityka Ekologiczna Państwa. W projekcie Programu Ochrony Środowiska podkreślono, że stanowi on przeniesienie polityki krajowej na szczebel regionalny. W niniejszej prognozie dokonano sprawdzenia tej tezy, poprzez zestawienie w macierzy (tabela nr 2) celów projektu PEP w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 i celów Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Z listy celów PEP nie uwzględniono w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska celów zawartych w priorytecie „Ochrona klimatu”, których realizacja zależy głównie od działań na szczeblu centralnym i nie odnoszą się one do regionalnej polityki ekologicznej.

8.1.5. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki z zapisami ustawy o ochronie przyrody

W ustawie „O ochronie przyrody” z dnia 25 sierpnia 2009 roku /Dz. U. 2009, Nr 151 poz. 1220/ tekst jednolity zapisano m.in.:

1. Gospodarowanie zasobami dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz zasobami genetycznymi roślin, zwierząt i grzybów użytkowanymi przez człowieka powinno zapewniać ich trwałość, optymalną liczebność i ochronę różnorodności genetycznej, w szczególności przez:
 - ochronę, utrzymanie lub racjonalne zagospodarowanie naturalnych i półnaturalnych ekosystemów, w tym lasów, torfowisk, bagien, muraw, solnisk, klifów nadmorskich i wydm, linii brzegów wód, dolin rzecznych, źródeł i źródlisk, a także rzek, jezior i obszarów morskich oraz siedlisk i ostoi roślin, zwierząt lub grzybów;
 - stworzenie warunków do rozmnażania i rozprzestrzeniania zagrożonych wyginięciem roślin, zwierząt i grzybów oraz ochronę i odtwarzanie ich siedlisk i ostoi, a także ochronę tras migracyjnych zwierząt.

2. Gospodarowanie zasobami przyrody nieożywionej powinno być prowadzone w sposób zapewniający ochronę innych zasobów, tworów i składników przyrody, oszczędne użytkowanie przestrzeni oraz zachowanie szczególnie cennych tworów i składników przyrody nieożywionej, w tym profili geologicznych i glebowych, jaskiń, turni, skałek, gładzów narzutowych, naturalnych zbiorników i cieków wodnych, źródeł i wodospadów, elementów dna morza, wydm i glebowych powierzchni wzorcowych, a także miejsc występowania kopalnych szczątków roślin i zwierząt.
3. Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.
4. Zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych.

W projekcie Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki uwzględniono zapisy ustawy „O ochronie przyrody”. Wyznaczono następujące kierunki działań:

- Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych
- Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej
- Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania
- Ochrona istniejących pomników przyrody
- Zachowanie istniejących zbiorników wodnych
- Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni
- Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo
- Inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego
- Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
- Rekultywacja zdegradowanych terenów leśnych
- Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów
- Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego
- Zachowanie istniejących kompleksów leśnych
- Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu
- Ochrona gleb leśnych
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)
- Realizacja Wojewódzkiego Programu Zwiększenia Lesistości gatunkami rodzimymi
- Renaturalizacja obszarów leśnych gatunkami rodzimymi
- Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych gatunkami rodzimymi

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska gminy Kamieniec Ząbkowicki przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska gminy Kamieniec Ząbkowicki wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Oznaczenia:

- (+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań

Cel działań	Kierunek działań	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona wód	Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0	0/+	0	0	0	0	0
	Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0	0/+	0	0	0	0	0
	Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej dla miejscowości w których jest to ekonomicznie uzasadnione.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Bieżące utrzymanie potoków	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Melioracje wodne	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej– poprawa ochrony środowiska naturalnego oraz czystości rzek Budzówka, Nysa Kłodzka, Odra.	N	N	+	N	N	+	N	N	N	N	N	0	+
	Budowa sieci wodociągowej w Ożarach i Doboszowicach – zapewnienie dostarczania wody pitnej do gospodarstw domowych.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	0	+/-	N	0	+/-	0	+
Ochrona powietrza	Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+	
	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	N	0	N	N	0/+	0	0/+	0/+	N	0	0	+	
	Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	0/+	0	+	0	0	0	0/+	0	0	0	0	0	
	Wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	0	0	0	0	

Cel działań	Kierunek działań	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona powietrza	Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych	0	0	+	0	0	0	+	0	N/+	+	0	0	+
	Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	0/+	0	+	0	0	0	0/+	0	0	0	0	0	0
	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	0/+	0	+	0	0	0	0/+	0	0	0	0	0	0
	Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa	0/+	0	+	0	0	0	+	0	N/+	+	0	0	+
	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego: - wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji” PM10, - zmiany w zakresie ograniczania używania źródeł ciepła na paliwa stałe na obszarach miasta, gdzie plany zagospodarowania przestrzennego zakazują korzystania z węgla.	0/+	0	+	0	0	0	+	0	0/+	+	0	0	+
	Rozważenie koncepcji zaopatrzenia lokalnych kotłowni i mieszkańców gminy w gaz przewodowy.	0	0	+	0	0	0	0/+	0	0	0	0	0	0
	Kontrola gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów przez wyspecjalizowane służby miejskie.	0/+	0	+	0	0	0	+	0	0/+	+	0	0	+
	Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych.	0/+	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0
	Konserwacja i naprawy ścieżek rowerowych	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0	0/+	N	N	0	0	0	+

Cel działań	Kierunek działań	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:													
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Ochrona przed hałasem	Budowa ścieżek rowerowych	N	N	+	N/+	N/+	N	N/+	N	N	N	N/0	N/0	+	
	Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	N	N	+	N	N	N	N/+	N	N	N	N/0	N/0	+	
	Modernizacja nawierzchni dróg	N	N	+	N	N	N	N/+	N	N	N	N/0	N/0	+	
	Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	N	N	+	N	N	N	N/+	N	N	N	N/0	N/0	+	
	Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0	0/+	0	0	0	0	0	0	0
Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Ochrona istniejących pomników przyrody	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Stały nadzór nad rozwojem uciążliwego przemysłu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	N	N	+	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
	Upowszechnianie turystyki	N	N	+	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+
	Budowa punktów informacji turystycznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Kamieńcu Żąbkowskim ul. Zamkowa w ramach projektu Południowo Zachodni Szlak Cysterski – rozwój turystyki na terenie Gminy oraz promocja walorów historycznych.	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+	
Zagospodarowanie Błoni Kamienieckich – utworzenie terenu rekreacyjnego dla mieszkańców.	+	+	0/+	+	+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	0/+	+		

Cel działań	Kierunek działań	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona gleb	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym	0	N/0	0/+	0/+	0/+	0/+	0	+	+	0/+	+	0	0
	Właściwe kształtowanie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji m.in. poprzez wdrażanie programów rolno-środowiskowych	0	0	0/+	0/+	0/+	0/+	0	+	+	0/+	+	0	0
	Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	0	0/+	0/+	0/+	0/+	+	+	+	0	0	+	0	0
	Weryfikacja ustaleń istniejących planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+
	Rozbudowa remizy strażackiej w miejscowości Topola – zapewnienie odpowiedniego zaplecza dla jednostki OSP.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty środowiska

9.1. Ochrona wód

Wszystkie działania ukierunkowane na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, wpłyną pozytywnie na stan wód na terenie gminy.

Zadania oznaczone symbolem „N” wskazują na brak możliwości określenia jednoznacznego wpływu ustalonych zadań na środowisko. Utrudnienia wiążą się z brakiem wyznaczonej lokalizacji dla planowanych inwestycji.

Realizacja działań związanych z rozbudową kanalizacji sanitarnej w gminie Kamieniec Ząbkowicki w konsekwencji wpłynie w sposób pozytywny na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych do środowiska oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska. Sieci kanalizacyjne będą przedsięwzięciem liniowym, realizowanym na obszarach zainwestowanych. Kanały poprowadzone zostaną w pasach drogowych lub w ich pobliżu.

Inwestycje związane z budową sieci wodociągowej w miejscowościach Doboszowice i Ożary nie będą prowadzone przez obszary chronione, a więc nie przewiduje się bezpośredniego wpływu planowanych inwestycji na obszary Natura 2000 „Łęgi koło Chałupek”. Oddziaływanie, jakie może wystąpić przy tego typu przedsięwzięciach dotyczy będzie oddziaływań chwilowych i krótkoterminowych.

9.2. Ochrona powietrza

Wszystkie działania z zakresu ochrony powietrza mają na celu wpłynąć pozytywnie na stan powietrza w gminie. Działania te przyczynia się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, co wpłynie na poprawę jakości życia i stanu środowiska.

Na terenie gminy prowadzone będą prace termomodernizacyjne, związane z ociepleniem budynków lub modernizacją sieci grzewczych, dzięki czemu na ich ogrzanie zostanie zużyta mniejsza ilość paliw konwencjonalnych, co skutkuje mniejszą emisją zanieczyszczeń do atmosfery pochodzących z ich spalania.

Także modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza.

Kolejnym kierunkiem działania jest wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Generalnie, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Wielkość oddziaływania zależy przede wszystkim od rodzaju wykorzystywanego paliwa, którym mogą być: słoma, zrębki, brykiet drewna.

W celu ograniczenia zanieczyszczeń powietrza przewiduje się stopniowe wprowadzenie alternatywnych źródeł energii. W tym celu Gmina Kamieniec Ząbkowicki prowadzi działania edukacyjne i popularyzujące energię odnawialną. Na chwilę obecną na terenie Gminy Kamieniec Ząbkowicki w największym stopniu pozyskuje się energię z wody. Obecnie funkcjonują dwie MEW w ciągu zbiorników Kozielno – Topola:

- na zbiorniku Kozielno – moc 1,9 MW (1 turbozespół), produkcja 6,55 GWh/rok,
- na zbiorniku Topola – moc 1,56 MW (3 agregaty po 520 kW), produkcja 6,85 GWh/rok, spad 6,5m.

Zadania oznaczone symbolem „N” wskazują na brak możliwości określenia jednoznacznego wpływu ustalonych zadań na środowisko. Utrudnienia wiążą się z brakiem wyznaczonej lokalizacji dla planowanych inwestycji.

9.3. Ochrona przed hałasem

Zadanie dotyczące budowy lub modernizacji ścieżek rowerowych wpłynie w sposób pozytywny na stan środowiska w gminie. Należy w odpowiedni sposób wybrać trasy ścieżek rowerowych, aby nie dochodziło do niszczenia cennych przyrodniczo terenów.

Zadanie dotyczące usprawnianie organizacji ruchu drogowego oraz przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu wpłynie w sposób pozytywny na stan środowiska w gminie.

Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

Zadania oznaczone symbolem „N” wskazują na brak możliwości określenia jednoznacznego wpływu ustalonych zadań na środowisko. Utrudnienia wiążą się z brakiem wyznaczonej lokalizacji dla planowanych inwestycji.

9.4. Ochrona przyrody

W ramach kierunku: Ochrona przyrody planuje się działania tj.:

- zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych
- ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej
- ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania
- ochrona starych i nowych pomników przyrody

Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu i przeznaczaniem terenów na cele mieszkaniowe. Działania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie gminy. W związku z tym nie przewiduje się pojawienia się negatywnych oddziaływań w czasie ich realizacji.

Zadania, które skupiają się głównie na rozwoju turystyki na terenie gminy, przyczynią się w dużej mierze do wyeksponowania jej walorów turystycznych, jednak przy ich realizacji należy pamiętać o samej przyrodzie, tak aby nie ucierpiała w wyniku zamierzonych działań.

Zadania oznaczone symbolem „N” wskazują na brak możliwości określenia jednoznacznego wpływu ustalonych zadań na środowisko. Utrudnienia wiążą się z brakiem wyznaczonej lokalizacji dla planowanych inwestycji.

9.5. Ochrona gleb

Wszystkie działania mające na celu ochronę środowiska glebowego wyznaczone w dokumencie mają charakter pozytywny.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

10.1. Ochrona wód

W związku z brakiem możliwości jednoznacznej oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, nie wyznaczono działań alternatywnych.

10.2. Ochrona powietrza

Zadania w zakresie ochrony powietrza wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w gminie, w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływania jest nieuzasadnione.

Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

10.3. Ochrona przed hałasem

W związku z brakiem możliwości jednoznacznej oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, nie wyznaczono działań alternatywnych.

10.4. Ochrona przyrody

Zadania w zakresie ochrony przyrody wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w gminie, w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływania jest nieuzasadnione.

10.5. Ochrona gleb

Zadania w zakresie ochrony gleb wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w gminie, w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływania jest nieuzasadnione.

11. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

Realizacja ustaleń Programu Ochrony Środowiska nie będą powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednakże, ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium.

12. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

13. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Programu Ochrony Środowiska, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna – powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na ochronę środowiska.

Prognoza realistyczna – uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na ochronę środowiska.

Prognoza pesymistyczna – powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na ochronę środowiska, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania celów Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

14. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

14.1. Program Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki

- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki jest zgodna ze strategicznym dokumentem Unii Europejskiej –priorytetami VI Wspólnotowego Programu Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska uwzględnia również zapisy podstawowych, krajowych dokumentów strategicznych: Polityki Ekologicznej Państwa, Powiatowego Programu Ochrony Środowiska
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Spośród zidentyfikowanych problemów środowiskowych, z których wynikają konkretne cele ochrony środowiska, należy w szczególności wymienić:
 - ochronę zasobów wodnych,
 - ochronę przyrody, w tym różnorodności biologicznej,
 - zmniejszenie emisji hałasu.
- W horyzoncie, dla którego opracowano Aktualizację Programu Ochrony Środowiska konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na działania z zakresu:
 - usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
 - ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska w odniesieniu do ekosystemów leśnych, rolnych, wodnych i zurbanizowanych oraz podstawowych komponentów środowiska charakteryzuje się zdecydowaną przewagą korzystnych skutków środowiskowych.

15. STRESZCZENIE

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Kamieniec Ząbkowicki” jest art. 46 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (t.j. Dz.U. z 2008 Nr 199 poz. 1227).

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wykazała, że są zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony w:

- Traktacie Akcesyjnym - VI Wspólnotowym Programie Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.
- Polityką Ekologiczną Państwa w lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP).

Ocena stanu środowiska na terenie gminy pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- niska emisja,
- hałas komunikacyjny,
- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska zadań do realizacji.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w projektach zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Pozytywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach priorytetu:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe),
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe),
- przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe).

Realizacja zadań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko. W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

16. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” – Warszawa 2008 r.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015
3. Biuletyn Statystyczny Województwa Dolnośląskiego, WUS Wrocław,
4. Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2006, 2007, 2008, 2009 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
5. Biernat S. Kryszowska M. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000
6. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
7. Klima St. (1999): Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości. Kraków. Kraków, grudzień 2000; AGH Wydział Górniczy w Krakowie.
8. Bednarek R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997
9. Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
10. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
11. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>
12. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
13. <http://energetyka.w.polsce.org>
14. <http://www.oze.rankking.pl>
15. <http://www.wroclaw.pios.gov.pl>
16. Urząd Regulacji Energetyki, baza koncesji 2007.
17. www.umwd.dolnyslask.pl
18. Opracowanie ekofizjograficzne województwa dolnośląskiego, WBU Wrocław 2007r,
19. Opis systemu dystrybucyjnego DSG Sp. z o.o.
20. Wieloletnia Prognoza Finansowa dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki.
21. Rejestr form ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
22. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015, Agencja Rozwoju Regionalnego „Agroreg”, Nowa Ruda, 2004 r.
23. Program Ochrony Powietrza dla województwa dolnośląskiego, Wrocław 2010 r.;
24. Program ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013”
25. Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2008 r. WIOŚ Wrocław, 2009
26. Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2009 r. WIOŚ Wrocław, 2010
27. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2009 r., WIOŚ Wrocław, 2010
28. Ocena jakości rzek województwa dolnośląskiego w 2008 i 2009 r., WIOŚ Wrocław, 2009 i 2010
29. Wojewódzki Rejestr Zabytków, Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego, część Gmina Kamieniec Ząbkowicki.
30. Projekt założeń do planu zaopatrzenia Gminy Kamieniec Ząbkowicki w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, Katowice 2003.